

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LXXIX [i. e. LXXX]. Num Circumstantiae Sacrificij tolerabiles sint?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

est Myfterium pro salute publica, omni- que populo peractum à Sacerdote, id est, Ministro publico.

DICO AD I. Præceptum Domini est affirmatiuum pro loco, tempore, persona. &c. Nec iussit semper iunctim, *Facere & Distribuerè*; nec vetuit *Facere sine Distribuerè*. Quia Sacrificium & Sacramentum administrare diuersa sunt, vt simul esse possint, non debeant; minus sunt idem. Neque Fractio est distributio Sacramenti, sed partialis actio Sacrificii. Nec *1. Cor. 10.* describitur ritus Cœnæ peragendæ; sed participatio Mentæ Domini & dæmoniorum inuicem opponitur. Et, *1. Cor. 11.* Cœnam priuatam vocat cõuiuium, in quo *vnus esurit, alius ebrius est.* Nam, more Domini, cum vespertinis Cœnis Synaxes Sacras agebant. Ita *S. Chryostomus.*

AD II. Falsum: nam Concilium Agathente ante mille annos, Missarū meminuit, quibus nulla fiebat distributio. Chryostomus arguit raritatem cõmunicantium; & Oblationem ait frustra fieri, non in se; sed quatenus ordinatur ad Dispensationem cõmunicantiū. Deinde idem docet sapè, Sacrificium etiam prodesse defunctis, & absentibus viuis; qui tamen non cõmunicant Sacramentaliter.

AD III. Isti Canonès iubent, vt cõmunicetur in Missis; non vetant Sacrificari sine cõmunicantibus. Et adhuc arguimus excusatores è Missis nondum finitis.

QVÆSTIO LXXX.

Num Circumstantia Sacrificii sint tollerabiles?

KEMNITIVS pag. 883. Missas non vulgari lingua patriari oragiat, vt suspèctas. II. Submissa voce legi, vult esse contra Domini institutionem; qui iussit Cœnam fieri per Annunciationem, ipso clarè *S.* Verba pronunciantè. 2. Quòd Cœnæ actio esse visibilis debeat: ergo & pronunciatio audibilis.

III. LUTHERVS *Capt. Bab. c. de Euch.* ait, 1. Missa cõmagis est Christiana, quò simplicior est, similiorquæ Missæ Christi, sine pompa vestium, gestuum, cantuum. &c. 2. Non tamen calumniandam Ecclesiam ob ritus antiquos. 3. Ceremonias sine fide esse irritabula impietatis.

IV. Kemnitius pag. 882. quadruplices Missæ distinguunt Ceremonias. 1. *In S. Scriptura mandatu:* Vt Accipere, Benedicere, Manducare, Mortem Domini annunciantè. 2. *Pias licet non scriptæ sint;* vt psalmi, lectiones, preces. 3. *Superstitiosas & impias;* vt pro defunctis offerre: Sacrificare, Sanctos inuocare. 4. *Adiaphoras:* vt vestes, vasa, ornamenta.

AUTOR. I. LATINA, Græca, Hebraica Lingua, non Vulgaris, est apta Diuinis, præsertim in Missa. 1. Quia Sacrificium est Actio Oblationis, Cõsecrationis, & Sumtionis: ad Deum colendū magis, quàm instruendum populum. 2. Conceptis verbis sacrificandū est: at vulgares linguæ per se variant; Et tolleretur cõmunicatio Ecclesiarū. Gallus n. non posset in Germania sacrificare. &c.

II. Submissa legi est ad reuerentiam Mysteriorum ait *S. Basil. l. de Spir. c. 7.* 2. Missæ Iacobi, Clementis, Basilii, Chryostomi præscribunt quædam submissè legi. Vt & *Leu. 16.* intra velum à solo Incensum offerebatur. 3. Et Christus Sacrificium Crucis silentio magis peregit, quàm clamore. Et memorandæ mortis Domini Annunciatio sit Actione magis, quàm sermone extra Prædicationē Dominum autē sic loqui oportuit, vt doceret Apostolos. 4. Neque verba in Sacrificio requiruntur, quòd ipsa sint Sacrificium; sed vt Christi præsentiam nobis efficiant: 5. Neque Dominus præcepit audiri; sed verbis *Hoc facite:* & hoc Sacerdotis interest, non populi. III.

III. Lutheri dictum secundum euerit primum. Tertium verum est: nam sine fide impossibile est placere Deo. At fidei specialem putat de remissis peccatis cuiusque: Hæc damnatur à Concil. Trid. Sess. 22. Can. ult. 2. Kemnitium in tertio errare liquet supra: de quarto, plures illi reiiciunt: Necessarias esse negant vi præcepti Ecclesiæ: Vim eis nullam tribuunt. Mèdantia Kemnitii vide in meo *Antipap.* p. 3. q. 7. De singularum ceremoniarum Antiquitate, &c. *Bill.* l. 2. c. 14. 15. 16. 7. &c.

IX. DE PŒNITENTIA.

QVÆSTIO LXXXI.

An Pœnitentiâ Sacramentum sit propriè dictum?

LUTHERVS lib. de Capt. Babyl. timidè negat, & variat. 1. Neganda mihi sunt VII. Sacramenta, & tantum tria pro tempore ponenda: Bapt. Pœn. Panis. Ib. d. in fine. Propriè Sacramenta vocari visum est, quæ annexis signis promissa sunt. Quo sit, ut, si rigide loqui volumus, tantum duo sint, Bapt. & Panis. Nam Pœnitentiâ signo visibili & diuinitus instituto caret: nec aliud esse dixi, nisi viam ac reditum ad Baptismum. 2. Alibi esse dicitur Sacramentum, anno 1545.

MELANCHTHON in Locis anno 1522. negat. Pœnitentiâ non est signum: est enim vetustatis nostra mortificatio, & renouatio Spiritus; Sacramentum eius vel signum non aliud est, nisi Baptismus. Idem tamen libris de in edictis cum Luthero asseruit esse Sacramentum.

ILLYRICVS in apol. Conf. Antwerp c. 18. Kemni. p. 2. Exam. pag. 903. scribere audent. Confess. Augustanâ non agnoscere Pœn. Sacramentum. Nimirum quia Lutherus & Melan. h. priorem suum errorem reuocarunt: ac Pœnitentiâ negatam asseruerunt.

II. ZWINGLIVS lib. de vera & falsa relig. cap. de Sacr. respuit Pœnit. dicere Sacramentum. CALVINVS *Inst.* l. 4. c. 19. §. 15. plura aggerit argumenta. Item in *Antid. Trident.* Sess. 6. c. 15. Beza in Confess. c. 7. a. 11.

III. LUTHERANI multi Calvinizant in

hoc, licet iurant in Confessionem Augustanâ: Vt Nicolaus Selneccerus in p. 2. *Pædagogia.* Wigandus, Illyricus, Kemn. in 1. *disput. de Pœnitentiâ.* &c. Vide in *Genealog.* p. 3. q. 19.

SVADENTISTIS CALVINISTÆ 1. Calvinus *Inst.* l. 4. c. 19. §. 15. &c. Romanenses Scholastici anxie in reperiendo hic Sacramentum desudant. Nodum in scirpo. Quod tamen optimum habent, rem incertam, opinionumque varietate confusam relinquunt. 2. Dicunt esse Sacramentum; sed non est ceremonia externa à Domino instituta ad fidei nostræ confirmationem, &c. Qui tale in ipso Augustino, vident, quod pœnitentiâ Sacramentum vocant? 3. Nego iure haberi Sacramentum primum, quod nulla Dei promissio singularis ad hanc rem extet. 4. Deinde quod, quæcumque hic ceremonia proferratur, merum sit hominum inuentum, mendacium, & impostura.

5. Kemnitius par. 2. Exam. pag. 903. Ex diuina Institutione non habet tale externum elementum, quale in Baptismo & Eucharistia, quod ad integram definitionem, & genuinam proprietatem Sacramenti pertinet. 6. Sacramentum Pœnitentiæ non habet fundamentum in Vet. Testamento, in quo fuit contritio & confessio; neque tamen idcirco Sacramentum: licet etiam absoluerit Nathan Dauidem. Licet Petrus *Act.* 10. Paulus, *Act.* 26. dicant se pœnitentiâ & remissione peccatorum non aliter docuisse, quàm prophetæ. Neque Pœnitentiâ habet fundamentum in prædicatione Baptistæ, & Christi. 7. Neque in hisce, Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata.* &c. Neque in doctrina Apostolorum aut exemplis, teste Paulo *Act.* 26. Petro, *Act.* 10. *Vanum & falsum est Apostolos etiam docuisse pœnitentiâ quoad substantialia, quæ impii ante Baptismum ad Deum conuertuntur, & quæ lapsi post Baptismum redeant in gratiam.*

AUTOR. Pœnitentiâ est propriè dictum Sacramentum: I. Ioan. 20. *Quorum remisistis.* &c. Vide in *Antichristo* p. 3. q. 29.

Tt 2 Ad.